

1. laboratorijas darba atskaite

Jānis Ģeņģeris, REBM02

2018. gada 23. maijā

1. nodaļa

Teorētiskā daļa

1.1. Kēdes aprēķins

Lai iegūtu sprieguma avota V_1 sprieguma vērtību voltos, jāizvēlas daļskaitlis, kurš ir studenta apliecības pēdējo trīs ciparu dalījums ar 10. Lai iegūtu rezistor R_1 vērtību, jāņem studenta apliecības priekšpēdējais cipars un tam jāpieskaita 1. Līdzīgi iegūst arī otra rezistora R_2 vērtību, taču šoreiz ņemot pēdējo studenta apliecības numura ciparu, un pieskaitot tam 1. Mans studenta apliecības numurs ir *171REB166*, bet pēdējie 3 cipari ir $x = 166$. Aprēķināsim V_1 , R_1 un R_2 vērtības pēc iepriekš aprakstīta algoritma.

$$V_1 = \frac{x}{10} = \frac{166}{10} = 16.6 \text{ V}, \quad (1.1)$$

$$R_1 = \frac{(x \bmod 100)}{10} + 1 = \frac{(166 \bmod 100)}{10} + 1 = 7 \Omega, \quad (1.2)$$

$$R_2 = (x \bmod 10) + 1 = (166 \bmod 10) + 1 = 7 \Omega. \quad (1.3)$$

Lai iegūtu spriegumu U_{R_2} uz rezistora R_2 , izmantosim sprieguma dalītāja formulu [1, 43.lpp]

$$U_{R_2} = V_1 \cdot \frac{R_2}{R_1 + R_2} = 16.6 \cdot \frac{7}{7 + 7} = 8.3 \text{ V}. \quad (1.4)$$

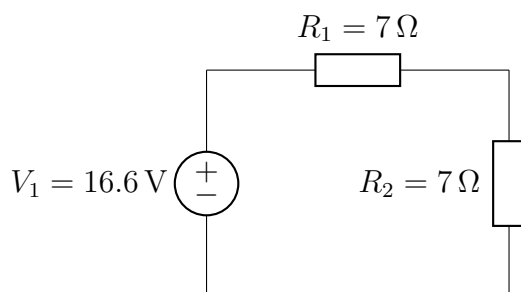
Savukārt spriegumu U_{R_1} iegūsim šādi

$$U_{R_1} = V_1 - U_{R_2} = 16.6 - 8.3 = 8.3 \text{ V}. \quad (1.5)$$

To pašu var iegūtu izmantojot Oma likumu [1, 30.lpp], lai iegūtu strāvu un pēc tam izrēķinot spriegumus uz katra rezistora

$$\begin{aligned} I &= \frac{U}{R_1 + R_2} = \frac{16.6}{14} = 1.186 \text{ A}, \\ U_{R_1} &= R_1 \cdot I = 7 \cdot 1.186 = 8.302 \text{ V}, \\ U_{R_2} &= R_2 \cdot I = 7 \cdot 1.186 = 8.302 \text{ V}. \end{aligned} \quad (1.6)$$

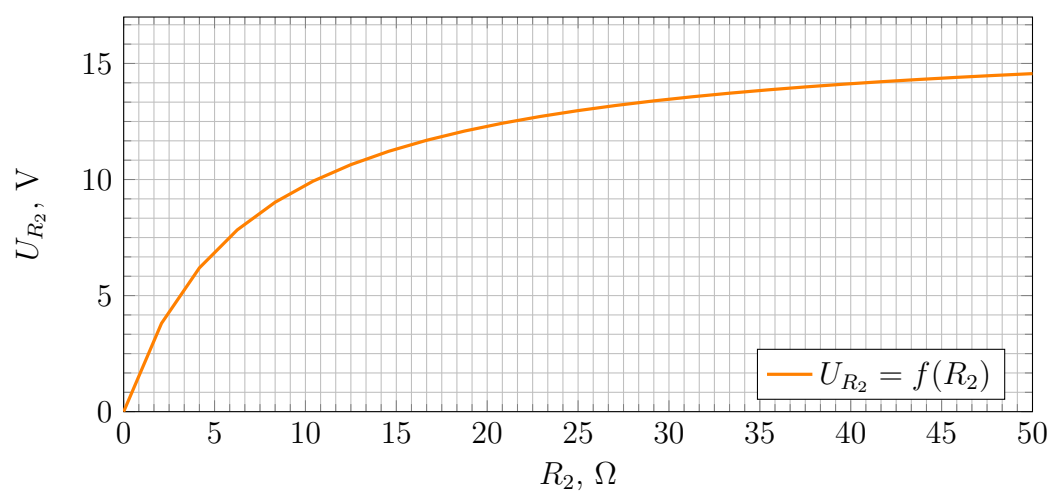
Redzams, ka (1.6) U_{R_1} vērtība atšķiras no (1.5), par $\Delta = 0.002$, kas radies noapaļošanas kļūdu rezultātā.

1.1. att. Dotā ķēde.

Apzīmējums	Vērtība
R_1	$7\ \Omega$
R_2	$7\ \Omega$
V_1	16.6 V
U_{R_1}	8.3 V
U_{R_2}	8.3 V

1.1. tabula. Ķēdes elementu raksturlielumi.

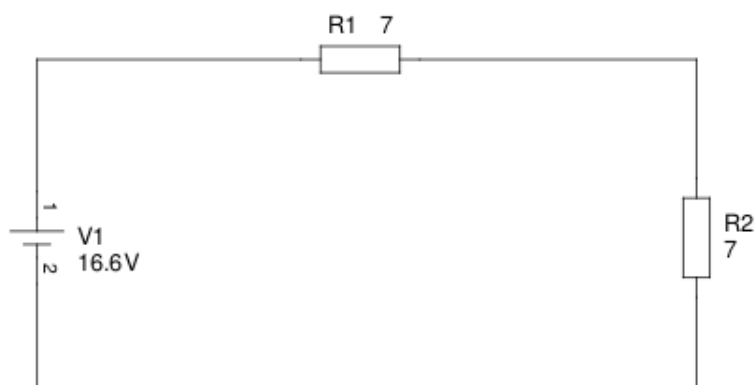
1.2. att. U_{R_2} atkarība no R_2 .

2. nodaļa

Praktiskā daļa

2.1. Darbs ar *gEDA* programmām

2.1.1. Darbs ar *gschem*

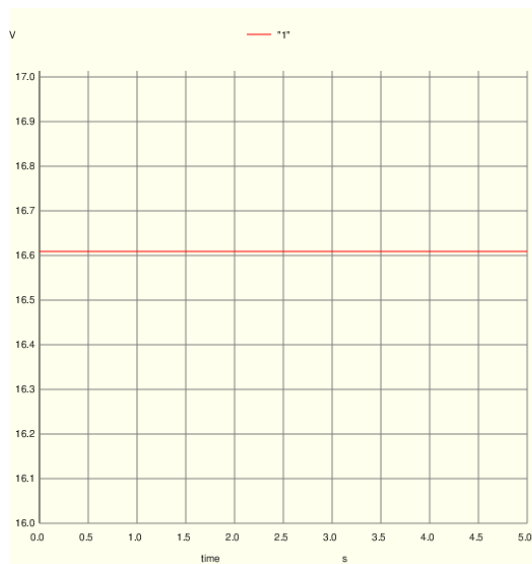
2.1. att. *gschem* shēma 01.sch.

2.1.2. Darbs ar *gnetlist*

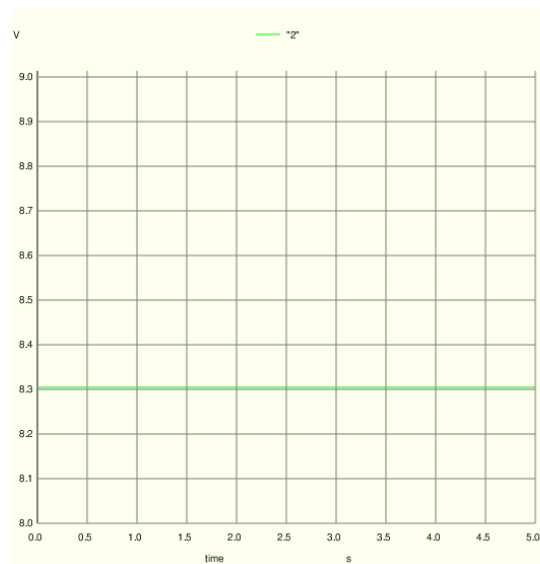
2.2. att. *gnetlist* kods shēmai 01.sch.

2.1.3. Darbs ar *ngspice*

Attēlā nr. 2.3a redzams spriegums uz R_1 elementa, bet attēlā nr. 2.3b spriegums uz R_2 elementa. Savukārt attēlā 2.4. spriegums uz abiem elementiem vienā grafikā.

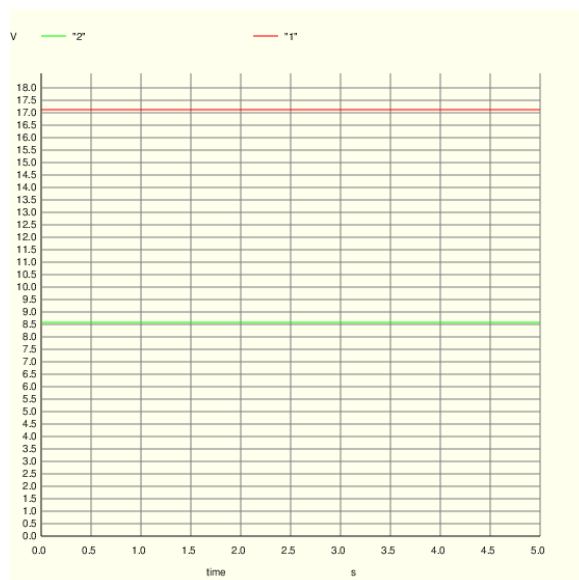

(a) Spriegums uz rezistora R_1 .

(b) Spriegums uz rezistora R_2 .

2.3. att. Spriegums uz rezistoriem R_1 un R_2 .

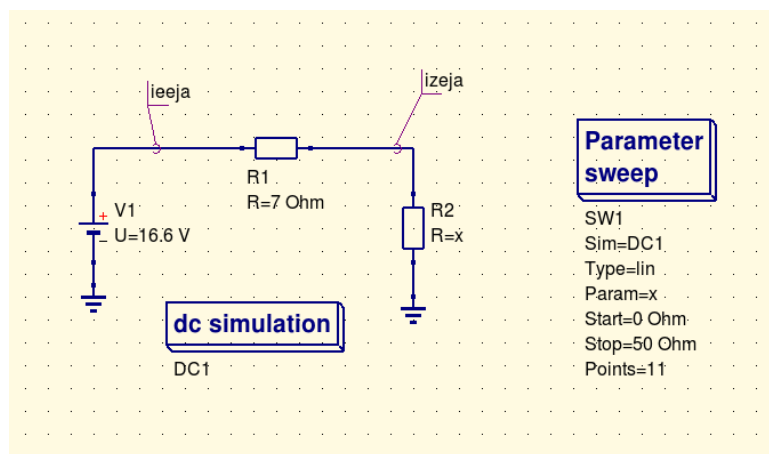

2.4. att. Spriegums uz R_1 un R_2 vienā grafikā.

2.2. Darbs ar *QUCS* programmām

QUCS vidē tika izveidota 2.5. attēlā redzamā shēma *DC* un *Sweep* simulācijai. Šī shēma tika izmantota abām simulācijām, atbilstoši mainot parametra x vērtības, atkarībā no izvēlētās simulācijas.

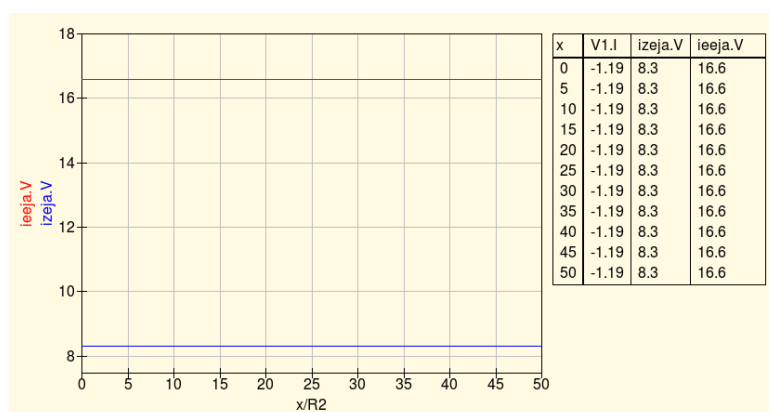
Lai iegūtu papildus informāciju darbam ar lineāru ķēžu simulācijām *QUCS* vidē, lietderīgi izmantot dokumentāciju [3].

2.5. att. *QUCS* simulācijas principālā shēma.

DC simulācija

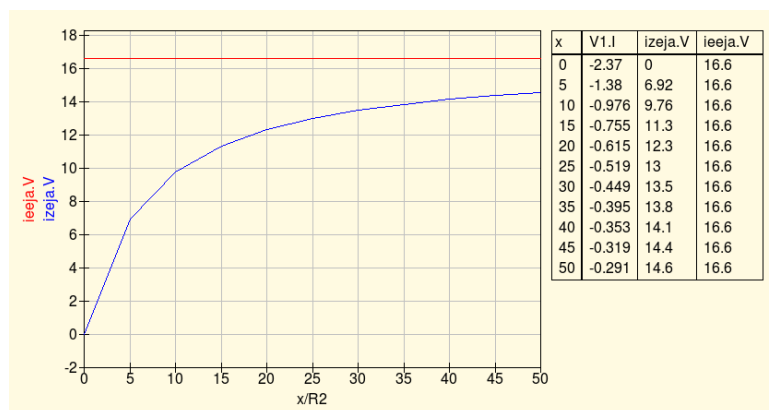
Šeit izmantots konstantas rezistoru vērtības, no 2.6. attēla redzams ka grafika un tabulas vērtības ir konstantas uz abiem rezistoriem un tās sakrīt ar *ngspice* simulācijas rezultātiem sadaļā 2.1.3.

2.6. att. Līdzstrāvas simulācijas grafiks un tabula.

Sweep simulācija

Šeit izmantota mainīga rezistora R_2 vērtība (kurš apzīmēts ar x) intervālā no 0 līdz 50. Rezultātā iegūts nelineārs grafiks kā tas labi redzams 2.7. attēlā un tabulā.

2.7. att. *Sweep* simulācijas grafiks un tabula.

Literatūra

- [1] Charles Alexander, Matthew Sadiku, Fundamentals of Electric Circuits McGraw-Hill Education, 2th edition, 2012.
- [2] *PGFPlots Gallery*, *PGFPlots* grafiku piemēri, <http://pgfplots.sourceforge.net/gallery.html>, (*pēdējā piekļūve 2018.05.23*)
- [3] Stefan Jahn, Chris Pitcher, DC Analysis, Parameter Sweep and Device Models, A Tutorial, Qucs, <http://qucs.sourceforge.net/docs/tutorial/dcstatic.pdf>, 2005, (*pēdējā piekļūve 2018.05.23*)